

Soszyński, Jacek

Workshop: Komputerowe bazy danych w Archiwum Głównym Akt Dawnych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 41/2, 195-196

1996

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

268 fig. 115, bibliogr. Zob. też rec. z tej książki w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki” 1995 nr 4.

Zbigniew J. Wójcik
(Warszawa)

WORKSHOP: KOMPUTEROWE BAZY DANYCH W ARCHIWUM GŁÓWNYM AKT DAWNYCH

Komputeryzacja zasobów bibliotecznych i archiwalnych coraz częściej staje się przedmiotem naukowej wymiany poglądów. W miejscu tym należy wyrazić zadowolenie, że wyszliśmy już z etapu rozważań teoretycznych i niektóre instytucje organizują spotkania poświęcone prezentacji swych dokonań na tym polu i dyskusji nad konkretnym dorobkiem. 14 maja 1996 r. warsztaty tego rodzaju przeprowadziło Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie.

Spotkanie zaplanowano w dwóch częściach. Pierwszą wypełniły referaty, w których pracownicy Archiwum przedstawili swe prace, omówili ich genezę, cel, założenia metodyczne oraz stopień zaawansowania, w części drugiej zaś zaprezentowali opracowywane bazy danych i sposoby ich wykorzystania, a także odpowiadali na pytania gości.

Spotkanie zagałę dyrektor AGAD, dr Władysław Stępiak, referując pięcioletnią już historię doświadczeń z komputerami w Archiwum i wskazując m.in. na zarysowujący się na świecie problem związany z przechodzeniem całych instytucji na wewnętrzne komunikowanie się jedynie przy pomocy poczty elektronicznej, a co za tym idzie zanikiem całych kategorii źródeł archiwalnych. Nie lekceważąc podniesionej kwestii, która z całą pewnością w wielu krajach jest dla badaczy poważnym problemem, nie bez odrobiny żalu zauważyć trzeba, że jak na razie polska biurokracja aż nazbyt gorliwie dba o interesy przyszłych pokoleń historyków.

Część opisowa objęła referaty Adama Ostrowskiego (*SEZAM – Spis Ewidencji Zasobu Archiwalnego*), Agnieszki Bartoszewicz (*Przyjęcia do prawa miejskiego Starej Warszawy z lat 1504–1637*), Anny Wajs (*Poselstwa z XVI–XVIII w. na podstawie Rachunków Poselstw. Archiwum Skarbu Koronnego 2*), Huberta Wajsa (*Indeksy osobowo-geograficzne do „Matricularum Regni Poloniae Summaria”, t. V*), Michała Kuleckiego (*Księgi ziemskie i grodzkie podlaskie*), Jarosława Zawadzkiego (*Korespondencja Potockich z Łańcuta*), Małgorzaty Kołki i Doroty Lewandowskiej (*Bazy dotyczące zespołów z zasobu XIX-wiecznego AGAD: Centralne Władze Wyznaniowe, Komisja Województwa Mazowieckiego, Księgi stanu cywilnego*). Oprócz wymienionych wyżej historyków-archiwistów z referatem wystąpił także red. Piotr Mysłakowski, który omówił swe doświadczenia z amerykańskim programem „Reunion”, przygotowanym dla amatorskich badań

genealogicznych, zastosowanym do rejestracji rodzin szlacheckich ziemi dobrzyńskiej.

Referaty ukierunkowane były, przede wszystkim, na problematykę związaną z tworzonymi bazami danych, niemniej każdy z prelegentów dołączał tytułem wstępu wiadomości z dziejów opracowywanych archiwaliów, czasami niestety nie burzliwych i bardzo interesujących. Szczególnie ciekawe były dokonania ostatnich lat, po otwarciu się możliwości szerszej penetracji archiwów dawnych republik radzieckich. Niestety, wzorowo utrzymana przez prelegentów dyscyplina ograniczała wystąpienia do piętnastu minut, co pozostawiało bardzo mało czasu na dygresje.

Archiwum Głównemu Akt Dawnych należą się wyrazy uznania i zachęty do organizowania w przyszłości kolejnych spotkań tego rodzaju. Są one istotne nie tylko z punktu widzenia badaczy. Archiwum Główne Akt Dawnych jest z całą pewnością wiodącą instytucją archiwalną w kraju. Jego działalność w zakresie opracowania zasobu i aktywność na polu naukowym wytycza kierunki dla innych placówek i w pewnym sensie nadaje ton w środowisku. Podkreślić bowiem należy, że zgromadzona na sali publiczność składała się z badaczy, wykorzystujących na codzień pomoce archiwalne w swych poszukiwaniach, i z pracowników innych archiwów, którzy przyszli zapoznać się z tym co się robi w AGAD. Poza tym, spotkanie to miało również walor informacyjny z czysto historycznego punktu widzenia. Sprawy związane z opracowywaniem konkretnych baz danych wielokrotnie były pretekstem do uwag o drobnych choć istotnych odkryciach faktograficznych, dokonanych w trakcie kompleksowego rozpoznawania źródeł, np. uściślenia do wydrukowanych już spisów urzędników staropolskich. Informacje te najczęściej jeszcze nie zostały opublikowane, w związku z czym po raz pierwszy wchodziły publicznie w obieg naukowy. Jedynym zarzutem, jaki można postawić organizatorom, który jednocześnie jest postulatem na przyszłość, jest kwestia zrezygnowania z ogólnej dyskusji po części pierwszej i przerwienie jej w całości do części poświęconej prezentacji baz danych. Wydaje się, że ogólna dyskusja, utrzymana w rozsądnych ramach czasowych, byłaby jednak celowa.

Jacek Soszyński
(Warszawa)

130 LECIE KOMISJI FIZJOGRAFICZNEJ AU

W dniu 15 grudnia 1995 r. odbyła się Sesja poświęcona Komisji Fizjograficznej. Sesja została zorganizowana przez Zespół Historii Biologii przy Instytucie Historii Nauki PAN i Komisję Historii Nauk Przyrodniczych Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN i odbyła się w siedzibie IHN w Pałacu Staszica w sali 19.